

Найстрашніші привиди

Жорна тління сумлінно стирали суцце в порох під байдужим поглядом ночі. Вічність тривала секунди, секунди розтягувалися на століття. Камені щербилися, кістки в глибинах землі оберталися на діаманти. Привиди блукали попелищем серед розбитих надгробків і згорілих дерев. Попіл усе ще літав у повітрі.

Всетлін простягнув розкриту долоню, проте зачерпнув лише порожнечу. «Я теж привид», — збагнув він. Над руїнами Урбмортіса височів ефемерний, мінливий у своєму небутті й застиглий у своєму падінні силует Кістяної Вежі, що плив туманом і сяяв потойбічно та холодно.

Вісь світу дала крен...

— Цього не буде — ми не допустимо.

Моріарна підійшла нечутно й урвала потік видінь, ніжно торкнувшись його плеча. Всетлін стиснув у долоні сніжинку, яка навіть не думала розтавати в крижаних руках Живого серед Мертвих і Мертвого серед Живих.

— Сподіваюсь, — відповів він.

— Час нам спуститися на дно атріуму.

— Атож... Годі відкладати.

— Коли ж предвічна Темрява вирішить залишити нас в своїх обіймах... Акедіта стане достойною Намісницею.

— Якщо світ встоїть.

Володарка Кладовиц поглядом позвала брата за собою, до брами Кістяної Вежі.

— Пригадуєш Етерну? — запитав Всетлін.

— Так, звісно ж. Вона прийшла до Урбмортіса водночас із нами — скільки століть тому?.. Великі некроманти — велика рідкість. А нині вона мертва по-справжньому. Вся Некросфера вже знає цю новину.

— До нас іде її учень, у супроводі Тих, що Живуть в Смерті.

— Це все ускладнює. Ти відпустиш Акедіту?

— Мене ніхто не питатиме. Кістяна Вежа має свою волю.

— Ми теж.

— Я не смію втручатися. Просто знаю, що доля Акедіти — Урбмортіс. Одного разу я вже зіграв свою роль у цій історії, коли матінка-Смерть звеліла мені будь-якою ціною вирвати дівчинку з лап фанатиків і привести її сюди. Сьогодні ж наше завдання цілком інше.

— Твій меч — серед могильників стародавньої битви, — нагадала Моріарна.

— Твій жезл — у демонічного пращура теріанів.

— Дно атріуму, Моріарно. Серце Пітьми, обитель всеблагої Смерті.

Вони взялися за руки і ступили перший крок сходами вниз.

* * *

— Ти мертвий!

Дарен гучно вилаявся. Яр прибрав меча і простягнув побратимові руку, допомагаючи підвестися зі заледенілої, ледь припорошеної першим снігом землі. Смеркалося. На сьогодні тренування закінчилось, і стражі Рура повільно розходилися з майданчика у внутрішньому дворі палацу.

Прошло близько двох місяців з тих пір, як Яр разом із сестрами покинули Терен. Йому подобався магічний Рур, і подобалося бути в княжому воїнстві. За цей короткий проміжок часу він досяг неабияких успіхів у володінні мечем, тож міг позмагатися навіть із тими, хто опановував це мистецтво роками. Але в глибині душі його починали дратувати

і тренування, і розмірене, спокійне життя. Ярові хотілося битви. Звір нетерпляче чекав ворогів.

— Нині наша черга патрулювати околиці, — мовив Дарен, обтрушуючи з вогняно-рудого волосся сніжинки.

Перспектива всю ніч швендяти заледенілими болотами довкола міста не вселяла ентузіазму. Останнім часом напади фанатиків порідшали — вочевидь, попри свою невразливість до магії, від холоду вони потерпали нарівні з усіма живими. Проте розслаблятися було не варто — усі пророцтва наймудріших Відаючих з Ордену Восьми Доріг не віщували нічого доброго ні для міста, ні для світу. Князь у глибині душі надіявся, що ворог не з'явиться раніше весни, але, в будь-якому випадку, варто було завжди бути напоготові.

— Хоч якась розвага, — стелув плечима Яр.

Холод його не надто бентежив.

«Цікаво, чи розвалиться до літа наш дім в Терені?» — чомусь раптово подумав він. Утім, минуле і так було втраченим навіки. Тим більше тепер, коли Далію відіслали до іншого князівства. А може, й ще раніше.

— Зустрінемось біля воріт за годину.

— А як же вечеря?

— Мушу провідати сестру. Просто переконатися, що з Резедою все гаразд, аби потім не переживати за неї і не відволікатися від нашого завдання. Не турбуйся, я повернуся вчасно.

— Пізній час для відвідин, — зауважив Бріар. — Ходімо.

Яр вирушив услід за ним заплутаними коридорами. В світлі смолоскипів поблискували бурштинові вітражі, і стіни віддзеркалювали золотисте сяйво.

— Резеда непогано дає собі раду, молодець, принаймні наразі, — мовив Відаючий. — Яре, мені одне питання не дає спокою. Я пам'ятаю історію, з якої у твоєї сестри розпочалися... неприємності. Проте де цей небезпечний гримуар зараз?

— Либонь, у Вільмоша, але достеменно я не знаю. Мабуть, подався на захід. Гадаю, він подбав про те, аби надійно заховати артефакти.

Бріар похмуро кивнув і зупинився перед дверима, на які було нанесено стільки таємних символів, що вони утворили суцільне гротескне мереживо, і Яр уже не міг прочитати жодного.

— Це для захисту. Не прорветься ні демон, ні привид, ні дух. Ніхто безплотний, хто міг би захопити контроль.

Вони зайшли до кімнати. Яр помітив, що підлога також була розкреслена символами та концентричними колами. Меблі зсунули ближче до центру, щоб усе необхідне опинилося в межах дбайливо викресленого магічного кола. Полум'я десятків свічок відкидало на стіни загадкові тіні. Резеда сиділа за столиком, зосереджено вивчаючи якусь книгу, і не одразу підвела погляд на гостей.

— Ох, Яре, я вже було злякалася, що ти мене не хочеш більше бачити, — мовила вона, нарешті відволікшись від науки.

Бріар кивком дав Резеді дозвіл переступити коло. Вона миттєво зірвалася з місця і міцно обійняла брата, ледь не збивши його з ніг.

— Як ти? — запитав він, коли та нарешті заспокоїлась.

— Стараюся з усіх сил, — стелула плечима Резеда. — Я навчилася контролювати дрібних сутностей!

— Авжеж, тільки перед тим нам кілька разів довелося ганяти їх по усіх околицях міста... — пробурмотів Бріар.

Дівчина не звернула уваги на в'їдливе зауваження Відуючого і спокійно продовжила розмовляти з Яром.

— Є звістки від Далії? — зрештою, поцікавився він.

— Аякже, вона передавала, що все чудово, що в Люмії, звісно, високо оцінили її майстерність і виділили їй покої в одній із веж князівського палацу. Я дуже сумую за нею, Яре. І за Тереном сумую, — зітхнула Резеда. — Неважливо, чи навчуся я контролювати духів, адже найстрашніші з них — це привиди минулого, і навіть наймудріші з наймудріших не мають над ними влади, і жоден ритуал не допоможе їх вигнати, якщо вже вони поселилися в твоїй душі.

— Минуле мертво, Резедо. Дозволь йому упокоїтись.

— Ваша величносте, я знаю, що Ви не надто довіряєте Ордену, проте, заради загального добра, послухайте моєї поради.

Наймудріший низько вклонився, спираючись на свою бурштинову патерицю.

— Ми знаємо, що ворог вербує нове воїнство не лише на півдні. На північний схід від земель Астри лежать володіння...

— Зрадників, шановний Наймудріший, про яких я не хочу навіть згадувати. Ми не підтримуємо з ними жодних зав'язків, інакше вистраждане перемир'я дуже швидко зійде нанівець, — мовив князь.

— Незалежно від того, маєте ви намір ставати союзниками чи ні, варто було б з'ясувати ситуацію.

— Я не відправлятиму жодного свого воїна в цю безглузду і небезпечну подорож.

— І не потрібно, Ваша величносте. Орден Восьми Доріг до Ваших послуг. Ви дозволите? — глава Ордену підійшов до стола в кутку покоїв і вилив воду з глека у велику мідну таріль, начитуючи якесь замовляння мовою, незнайомою князеві, проте кожне слово видавалося підозріло рідним. Зрештою, водна гладь потемніла, зблиснула іскрами, і десь на дні проступили смутні силуети міста Монспур.

Князь спохмурнів, упізнаючи у видиві столицю недругів. Місто виглядало цілком спокійним і процвітало — утім, як завжди. Теплі вітри зі східних земель забезпечували їм помірні зими, а з гір на півночі приходили благодатні дощі. Жителі насолоджувалися щедрим врожаєм, пили найкращі серед вільних князівств вина і ні про що не турбувалися — у тому числі про дотримання обов'язків і старих присяг перед своїми сусідами.

Калейдоскоп видіння розгортався далі, вулиці наблизилися, тож можна було розгледіти навіть замшілу цегляну кладку столітніх будинків.

— Це фанатики? — запитав князь, помітивши юрбу озброєних, божевільних із вигляду чоловіків, які явно не вписувалися у всезагальну розміреність краю.

— Вони, Ваша величносте.

— Отже, цілком можливо, що ми чекаємо на небезпеку не з того боку.

— Саме так.

— Проте мене не надто турбує доля Монспура.

— Справа не в цьому. Погляньте уважніше — ворог увійшов до міста мирно.

— Вони здались...

— Це нам не відомо достеменно. Проте ситуація виглядає більш ніж дивною. На жаль, вода й магія не розкажуть нам усього. Втім, Орден може відправити adeptів розвідати ситуацію, якщо Ваша величність накажуть.

— Так, — кивнув він. — Будь ласка, з'ясуйте все якнайшвидше. І, звісно ж, я сповна компенсую витрати.

* * *

Стежка блукала між кригою над болотними водами та всохлими очеретами. Серп місяця сяяв холодно, а поряд із ним із байдужої вічності на світ поглядали далекі зорі. Кілька разів сторожі Рура доводилося схопитися за зброю, але щоразу це виявлявся всього лише безтілесний дух або дикий звір. Яр із Дареном усе ще не втрачали пильності, хоча ніч уже перейшла за половину, проте деякі з їхніх побратимів починали прикладатися до фляги з вином значно частіше, аніж це потрібно було для боротьби з холодом, вирішивши, що ніяких несподіваних пригод сьогодні не трапиться.

— Звідки з'явилися теріани, Яре? — несподівано поцікавився Дарен. — Загальновідомо, що все живе вийшло з багряних вод Першоокеану по волі демонів і забутих богів, але все ж, від кого ви успадкували свою магію?

— Батько в глибокому дитинстві розповідав мені легенду, але я не впевнений щодо її правдивості. Як і у достовірності своїх дитячих спогадів. Утім...

...коли світ був молодий, із крові Першоокеану вийшов Звір, прикликаний Пітьмою і Волею. В очах його блищало

полум'я, яскравіше за вогонь, шерсть його була темніша від ночі, кігті гостріші від мечів. Звір володів великою мудрістю і силою, яка вражала навіть стародавніх демонів, що завжди мешкали поряд; він вдарив лапою по дну — і з багряних вод вийшла твердь, встроїв свої кігті в землю — і вирости ліси, загарчав — і перші розкати грому принесли благодатні дощі.

На створену ним твердь вилізли втілені духи, демони і безліч інших істот. Усі вони були наділені магією, й світ скорявся їм, проте їхня жага влади була ненаситною. Зрештою, їхня сила спотворила молодий світ, заклинання потроху вичерпали Передвічну Питьму й кров Первинного Океану. Тоді вони взялися поглинати одне одного, аби набратися сил, й небо луснуло. А коли сонячні промені проникли крізь хмари й торкнулися землі, більшість демонів, що зіткали свої тіла, згинули в сьайві першого світанку. Звір теж загинув, а його судини розповзлися зміями й хробаками, з кісток вибігли вовки, з шерсті вискочили коти, серце відлетіло птахом, а з крові та землі, що її увібрала, вийшли теріани. Дух же його став Місяцем, й коли він світить у темряві, всі звірі переймають силу свого пращура, і божеволіють від туги за ним.

— До речі, небавом світанок, — зауважив Яр. — Наша варта закінчується.

— Я відчуваю дещо поблизу. Не розслабляйтесь! — звелів Дарен.

Як бойовий маг, він був ватажком сторожі й відповідно користувався авторитетом. Строгий погляд його зловісно-жовтих очей змусив товаришів моментально протверезіти.

— Хтось іде, ось там, — Яр вказав на південь.

Зір теріана був достатньо гострим, аби помітити в темряві постать значно раніше за інших. Скоро й решта стражів побачили, що через заледенілі болота прямо їм назустріч незграбно прямує незнайомиць.

— Тримайте мечі напоготові. Це один із одержимих.

Проте коли відстань між ними скоротилася до десятка метрів, стало очевидно, що чоловік беззбройний і виснажений.

— Стій! — попередив Дарен, підіймаючи меч. — Хто ти і звідки? І, головне, що тебе змусило в крижану ніч блукати на самоті серед боліт?

— Голос у Порожнечі лунає нестерпно гучно. Я не хочу бути з ним... чи ним? О, ти — нелюд! — вказав він раптово на Яра. — А ти — Відаючий.. Я теж був. Не пий їхніх варив, навіть під загрозою смерті, не слухай вкрадливий шепіт їхнього Повелителя!

— Він збожеволів. Гадаю, ми змушені доставити його в Орден Восьми Доріг, — зауважив Яр.

Дарен кивнув, і стражі швидко вдягли на незнайомця кайданки, хоча він і не проявляв жодного спротиву. Проте коли вони підійшли до південної брами, чоловік незворушно завмер на місці. Один зі стражів підштовхнув його вперед, однак одержимий лише впав додолу і скривився від болю.

— Місто не впустить його, схоже, незважаючи на славнозвісну невразливість фанатиків до магії, він не зможе увійти в жодну з наших чорних брам. Геній Рура — давній, як світ, і надійно оберігає свої володіння.

— Тоді що з ним робити?

— Відтягніть його від брами і охороняйте. Я скоро повернуся, — мовив Дарен.

За пів години Дарен прийшов у супроводі Наймудрішого, який був явно не в захваті від того, що його витягли посеред ночі в холод і неприємності. Відаючий подумки проклинав фанатиків і весь світ разом із ними. Він зупинився перед сторожею і зміряв злим поглядом незваного гостя, очікуючи від нього якоїсь небезпечної витівки. Натомість бранець упав на коліна, схопився за край темно-сірої вовняної мантиї Наймудрішого і молив про допомогу.

Яр із Дареном стривожено перезирнулися, коли глава Ордену виголосив заклинання забутою мовою й злегка торкнувся світловолосої маківки незнайомця бурштиновою патерицею, що яскраво розгорілася золотим сяйвом. Утім, нічого не відбулося. Наймудріший супився і продовжував заклинати незнаного демона облишити душу одержимого,

проте без результату. Поразку було визнати вкрай важко, особливо в присутності цікавих поглядів сторожі.

— На жаль, чутки не брехали: уся наша магія тут безсила, — зрештою, мусив зізнатися він. — Ведіть його до міських воріт.

— Але ж ми вже намагалися, я розповідав вам, — втрутився Дарен.

— Можливо, це його єдиний шанс повернути свою Волю.

Вартові Рура сумлінно виконали наказ і потягнули фанатика під арку брами. Той репетував і корчився так, ніби опинився в камері тортур, і всі присутні в глибині душі сіпалися від цього видовища. Коли напруження досягло апогею, з високого склепіння над їхніми головами вирвався холодний промінь. Хвиля незнаної магії відкинула стражів у різні боки, а небажаний гість опинився всередині мінливого потоку. Небо над містом осяяли спалахи. Тіні втратили свої контури і падали з порушенням усіх законів світобудови. Стіни міської брами, здавалося, ожили і, пливучи в туманній пелені, змінювали візерунок кам'яної кладки. Усе це тривало менше хвилини, проте присутнім видалося, що минула вічність. Жителі Рура прокинулися і з острахом визирали з дверей і вікон.

Пломінь згас. Бранець лежав на заледенілій землі незворушно. Яр підійшов до нього й, оглянувши, мовив у відповідь на мовчазне запитання в спрямованих на них поглядах:

— Він живий.

* * *

— Кажі, — звелів князь.

У залі для авдієнцій зібралось, далєбі, близько половини містян — решта просто не помістилась і снувала під стінами палацу, чекаючи новин.

— Я — Тим'ян, Відаючий із Тваньграду.

«Ого, далеко ж він завіявся...» — зашепотіли присутні.

— То фанатики вербують і в землях так званої імперії?

Останні слова князь мовив не без сарказму — кілька століть тому два дрібних князівства за болотним краєм

об'єдналися, наївно проголосивши себе імперією, і підкорили ще кілька своїх слабких сусідів, які навіть не мали князівських династій, лише виборних намісників. Звісно ж, ніхто з правителів вільних князівств статусу імперії досі не визнав, натомість усі обірали з ними будь-які зв'язки.

Варто зауважити, що політика невтручання згодом призвела до вкрай негативних наслідків — ворог міцнів, розростався і періодично йшов війною на сусідів. Зазвичай ці атаки легко відбивали знищені нині Легіони Ночі, проте близько десятиліття тому імперія підкупом знайшла собі союзника в князівстві Монспур і, заздалегідь розділивши своє військо на сході, напала на землі Астри з двох боків водночас. Цього ніхто не очікував, і доки Легіони Ночі відбивали атаку на південному кордоні, ворог підступив із півночі й узяв місто. Звісно ж, їхня перемога тоді тривала недовго — рівно день, до моменту, як тільки темрява знову впала на світ. Проте побоїще було настільки жорстоким, що й імперія, й Астра ще довго зализували рани.

— Авжеж, Ваша величносте. В кожному місті, в кожному найдрібнішому селищі. Спершу вони просто проповідували свої недолугі ідеї, і більшість людей і нелюдів із них лише посміювалися. Проте згодом вони стали поводитися все агресивніше, і справа навіть дійшла до публічних страт тих, хто відмовлявся примкнути до їхніх рядів. А найгірше те, що навіть наш імператор потрапив під вплив їхніх огидних варив і ще огидніших ідей. Я проявив слабкість — злякався, що вони вб'ють мою сім'ю, тому коли їхній загін увірвався в мій дім, я погодився на всі їхні вимоги і, як бовдур, напився їхньої Благодаті, втративши і Волю, і особистість, і свою дружину — звісно ж, вони її стратили, адже нелюди невразливі до дурного зілля.

— Украй лихі вісті ти приніс нам, Тим'яне, — насупився князь.

— Є й хороші, Ваша величносте, — зауважив Наймудріший, який сидів на лаві обіч престолу поряд із воїнською старшиною. — Наше місто не впустило нікого недостойного — це загальновідомо. Проте його магія здатна також

повернути одержимим їхню тотожність і витравити випари ворожого пійла з їхніх душ.

— Я в боргу перед генієм Рура, — мовив учорашній фанатик. Присягаюся, я прийшов у ваші землі без злого умислу, просто божевілля гнало мене світ за очі.

— Болота зовсім заледеніли?

— Незабаром схопляться кригою ледь не до дна, Ваша величносте. Такого вже давно не траплялося.

— Гарзд, Тим'яне, ти вільний.

Князь підвівся, даючи знак, що авдієнція закінчена. Новини про заледенілі болота змусили його спохмурніти ще більше. Проте гість вклонився і мовив:

— Мені немає куди йти, й я уклінно прошу дозволу залишитися у місті.

— Не в моїй владі виганяти тебе, якщо сам геній Рура дозволив пройти в його браму.

Натовп поволі рушив до виходу. Наймудріший поглядом шукав Бріара, проте той так і не з'явився до палацу. Тим часом Тим'яна обступила юрба, вимагаючи подробиць.

— Як воно — бути одержимим? А що той голос із Порожнечі промовляв? — випитували молоді адепти Ордену Восьми Доріг. — А дуже боляче було, коли по тобі вдарив промінь зі склепіння брами?

— А в яку ціну нині в імперії пшениця? А тканина? А вино? — допитувався місцевий купець.

Тим'ян неохоче відповідав на запитання, почувуючись украй ніяково від такої уваги. До того ж, він ледь тримався на ногах від слабкості після всього пережитого.

— Годі, розходіться, — наказав Наймудріший, грізно стискаючи бурштинову патерицю. — Він іде зі мною.

* * *

Бріар із тривогою споглядав на тріщину, що уп'ялась у бурштинову брилу. Тисячі, а може, й десятки тисяч років поверхня була гладкою, нині ж зловісна борозна пролягла небезпечно глибоко, розрізавши мереживо магічних символів.

Він торкнувся брили долонею — доісторична смола з ув'язненим у ній демоном була, як завжди, ледь-ледь тепла, попри морози.

— Шановний Наймудріший, я...

— Ось де ти, Бріаре, — урвав його глава Ордену. — Чому тебе не було на аудієнції? Маєш зафіксувати суть у літописі — подія важлива, хоча й відбувалася не в наших стінах. Але це зачекає, маємо нагальніші справи. Ходімо, надворі нині надто зимно. Тим'яне, не відставай. Є важлива розмова.

Вони переступили поріг Ордену, минули лабіринти коридорів і, зрештою, опинилися в кабінеті Наймудрішого. Він вказав їм на лаву навпроти заваленого пергаментами столу і замкнув двері на засув.

— Якщо твою магію не розчинила отрута фанатиків, чи маєш ти бажання вступити до лав Ордену Восьми Доріг? — запитав Тим'яна Наймудріший.

— Я відчуваю, що мої сили повертаються по краплі з того моменту, як повернулася Воля, і матиму за честь стати адептом.

— Ти готовий скласти присягу зараз?

— Так, звісно ж, — гаряче закивав Відаючий із Твань-граду.

— Чудово. Бріаре, ходімо до зали. І не зникайте по завершенню — у мене є одне вкрай важливе завдання...

Зміст

Найстрашніші привиди	5
Особливі нагороди	17
Нечестива кривава оргія	26
Скарби забутих демонів	41
Угоди та відступники	48
Пітьма і магія	67
Вічності та секунди	79
Дороги Смерті	94
Літописи крові та тління	107
Голоси в голові	127
Заблудлі душі	149
Вино і війна	161
Лихі кігті	171
Руїни і реставрація	182